

Komunitní lesní plánování Tehov

NÁVRH PRINCIPŮ A OPATŘENÍ

Radek Kajfosz 2025

I. ÚVOD

Lesní majetek obce Tehov má rozlohu asi 30 ha a sestává ze třech částí, přičemž největší se nachází nad Údolím raků. Dlouhodobě se zde citlivě hospodaří, protože les je součástí demonstračního objektu lesního hospodářství Klokočná. Na spolupráci ohledně demonstračního objektu Klokočná se v roce 2006 dohodly LČR, s.p., MŽP, Fakulta lesnická a dřevařská ČZU v Praze a Středočeský kraj. MZe se k této dohodě připojilo v roce 2021.

V 90. letech došlo k silnému poškození lesa polomy, oproti tehdejší praxi, však bylo rozhodnuto porosty nedotěžovat a nechat volnější průběh přírodním procesům v jinak hospodářském lese. Klokočná se stala jednou z prvních ukázek přírodě blízkého hospodaření, každoročně je cílem odborných exkurzí a probíhá zde výuka. Od roku 2023 si realizaci lesnických činností zajišťuje obec samostatně, poradenství a dozor zajišťují však i nadále Lesy ČR s.p. prostřednictvím lesního závodu Konopiště.

Les je zařízen Lesní hospodářskou osnovou pro LHC 110803 Říčany, zařizovací obvod Zbraslav z roku 2022. Cílem tohoto dokumentu je srozumitelnou formou stanovit a popsat dlouhodobější cíle při správě obecního majetku a má být také komunikačním nástrojem. Plán činností v konkrétní části lesa má řešit samostatný projekt (těžební/pěstební) pro příslušný rok.

II. PREAMBULE

Není nutné se zde pokusit vyjmenovávat všechny užitky lesa. Tušíme a cítíme, že jsou nezměrné. Les je nedílnou součástí české krajiny a ony užitky vyplývají ze samotné jeho existence. Probíhající změna klimatu představuje pro lesy náročnou zkoušku. Zejména pro ty člověkem pozměněné a obhospodařované. Obecní les je nedílnou součástí kulturní venkovské krajiny. Má být stabilní, pestrý a odolný, má být zdrojem biodiverzity, poskytovat útočiště pro živočichy a rostliny, má být vzhledný, a hospodaření má být vyrovnané a samofinancovatelné. Vhodným tvarem se jeví tzv. Dauerwald - les trvale plně tvořivý, ovšem v rámci tradice Klokočné se zvláštním zřetelem na užití výběrných principů.

III. OBECNÁ DOPORUČENÍ PRO ZLEPŠENÍ SITUACE

- 1) Podpora pestrosti druhové, přeměny a přestavby současných stejnověkových porostů
- 2) Podpora stability a vitality hospodářských dřevin
- 3) Podpora biodiverzity a zdraví lesa
- 4) Ochrana půdy
- 5) Podpora rekreační funkce a estetiky lesa

IV. KONKRÉTNÍ DOPORUČENÍ

4.1 Podpora pestrosti druhové, přeměny a přestavby současných stejnověkových porostů

4.1.1 Podpora rozrůzněnosti věkové, tloušťkové a výškové

-Postupně prostřednictvím zásahů směřovaných do hlavní korunové vrstvy vytvořit podmínky pro vznik následné generace lesa pod porostem. Stromy k těžbě budou vybírány v pravidelných intervalech (např. 5 let) jednotlivě či ve skupinách. Zásah má v podstatě simulovat sněhový polom, ale nemělo by dojít k ohrožení statické stability lesa a změně mikroklimatu v porostech.

4.1.2 Cílené vnášení méně zastoupených dřevin

Základním předpokladem je odrůstání následného pokolení lesa vzniklého ze semen pod stávajícími porosty. Mezery v porostech, typicky vzniklé v důsledku těžby kůrovcem napadených stromů, případně prolomení sněhem jsou příležitostí pro obohacení dřevinného složení. Uměle bude sázena jedle a listnaté dřeviny. Cílem je, aby na jakémkoliv zastavění v lese bylo možno napočítat pět i více druhů dřevin.

Důležitou podmínkou je řádný výkon práva myslivosti s ohledem na skutečný stav a potřeby lesa. Indikační druhy dřevin, tj. jedle a pionýrské dřeviny (bříza, osika a jeřáb) mají uvnitř porostů odrůstat bez zvláštních nároků na ochranu proti okusu (případně pouze nátěr). V blízkosti hranice lesa směrem do polní krajiny bude poškození vždy výraznější, ale nemělo by být totální. Pro sledování vlivu zvěře bude zřízena KSP - kontrolní a srovnávací plocha. Na základě každoročního sledování vývoje na těchto plochách bude upravován Plán chovu a lovu zvěře.

4.2 Podpora stability a vitality hospodářských dřevin

V porostech dosud silně zastoupený smrk je původně dřevinou hor a vlhkých údolí. Strategií pro zvýšení jeho odolnosti je obnova a selekce pod porostem v podmínkách vysokého stínu a podpora tvorby co nejdelších korun. Koruna dospělého stromu má zasahovat přibližně do poloviny délky kmene. Objemná koruna je také zárukou adekvátně rozlehlého kořenového systému a vysokého asimilačního výkonu, včetně schopnosti tvorby pryskyřice. Hlavním nástrojem pro pěstování korun je těžba.

Požadavek na tvorbu kvalitních korun platí samozřejmě pro všechny dřeviny. U málo zastoupených dřevin je výhodou tohoto přístupu také podpora fruktifikace (tvorby semen).

4.3 Podpora biodiverzity a zdraví lesa

4.3.1 Tlející dřevo: většina biodiverzity je v lese vázána na mrtvé, tlející, případně odumírající dřevo. Každá příležitost pro ponechání dříví k setlení je vítána. Les s větším zastoupením tlejícího dřeva je také odolnější proti kůrovcům - zvyšuje se míra predace a parazitace vývojových stádií kůrovce.

4.3.2 Biopásy keřů tvořící přechod lesa do volné krajiny - na vhodných místech, například prosvětlených okrajích, budou vysazovány nejrůznější keře, případně ovocné stromy (starých

odrůd). Přínos pro biodiverzitu je zřejmý, pomohou také zvýšit krytové a klidové možnosti pro zvěř a celkovou úživnost honitby.

4.4 Ochrana půdy

4.4.1 Ochrana půdního povrchu má kardinální význam. Majetek se postupně rozčlěňuje sítí přibližovacích linií pro pohyb strojů při těžbě v přibližném rozestupu 40 - 50 m (pracovní pole). Stroje se mají pohybovat pouze po vyznačených linkách a do porostů nezajíždět. Pevná síť linek usnadní také rychlé zpracování nahodilé hmoty a organizaci při pěstování lesa (podsadby rozličných dřevin). Linky mají také doplňovat mysliveckou infrastrukturu a usnadnit řádný lov zvěře (dobré obeznání loveného kusu, bezpečný výstřel).

4.4.2 Do ochrany půdy lze také zařadit strategii při užívání zejména herbicidních přípravků. Nadužívání těchto přípravků se přírodě blízké hospodářské systémy snaží vyvarovat. Část lesního majetku se ale potýká s úporným vlivem zejména ostružiníku. V těchto a jiných odůvodněných případech je účelné na přechodnou dobu herbicidy využít. V dlouhodobější perspektivě, je však lépe s nimi nepočítat.

4.4.3 Klest vzniklý při těžbě je rovněž vítaný. V zelené hmotě a jehličí je vázán největší podíl živin. Je však důležité dovolit pomalý rozklad této hmoty přirozenou formou prostřednictvím příslušných druhů hub a dalších organismů. Štěpkování či drčení v tomto ohledu není příliš žádoucí a mělo by být prováděno pouze v odůvodněných případech (např. příprava větších ploch pro umělou výsabu).

4.5 Podpora rekreační funkce a estetiky lesa

Les ve kterém se využívají přírodní procesy má zvýšenou šanci odolávat změnám a být plný života. Takový les však nemusí být tolik přehledný a pohodlný k chůzi a nemusí tak zcela naplňovat estetické nároky. Obecnou laickou představu o hezkém lese snáze naplní vzrostlý umetený jehličnatý les s poléhavou trávou a hříbky.

Lesní majetek bude pohodlně přístupný po síti lesních pěšin, na jejichž schůdnost a bezpečnost bude kladen zvláštní zřetel (viz mapa v příloze).